

ПОРУКЕ ПЕТОГ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ФОРУМА "ХРАНА ЗА ЕВРОПУ"

АГРАРУ У ЕВРОИНТЕГРАЦИЈАМА НЕОПХОДНА ПОДРШКА

- * **Зашто се не почиње с реализацијом Стратегије пољопривреде 2014-2024. године?**
- * **Од европских фондова Србија за пољопривреду и рурални развој до сада није искористила ниједан цент**
- * **Уместо извоза сировина, поспешивати прерађивачку индустрију и извоз финалних производа**

Пети пољопривредни форум "Храна за Европу", одржан претходне седмице у Суботици, чији су организатори традиционално Економски институт и Друштво аграрних економиста Србије (ДАЕС), с централном темом "Агропривреда Србије у претприступном периоду", окупио је на једном месту научнике, стручњаке и експерте из области аграра, прехранбене и прерађивачке индустрије. Два дана се отворено дебатовало у пленуму и панел-дискусијама о конкретним темама и тражили су се одговори на горућа актуелна питања у пољопривреди. Пре свега о реализацији Стратегије пољопривреде Србије 2014-2024. године, ефектима и завршетку приватизације у аграру, финансирању и субвенционисању производње, о конкурент-

које пољопривредницима дају велике субвенције, изнео је Никола Вујачић, генерални директор "Викторија груп". Ова компанија је једна од ретких у Србији која је, како је истакнуто, успешно спровела приватизацију колектива које је купила.

Упркос енормно тешким условима пословања успели смо да ове године извеземо више од 50 одсто својих производа и поставимо један од кључних откупљивача пољопривредних производа у региону, рекао је Вујачић, истичући да су то остварили готово без подстицаја државе.

Вујачић је нагласио да се успех у извозу аграрних производа може остварити само сталним улагањима и јачањем конкурентности.

Учесници петог форума "Храна за Европу"

ности, извозу и инвестицијама, земљишној политици, неискористеним ресурсима и природним потенцијалима, законским и другим обавезама које нам предстоје у евроинтеграцијама у пољопривреди.

Директор Економског института Драган Шаговновић, на отварању скупа, није случајно рекао да овогодишња носећа тема "Агропривреда Србије у претприступном периоду" има исти назив као и први форум одржан 2011. године.

Све анализе које смо урадили у Економском институту показују да је због непредузимања адекватних мера надлежних државних органа и лоше аграрне политике, пољопривреда Србије, на националном нивоу, у последњих пет година практично неповратно изгубила 25 милијарди евра, рекао је Шаговновић и констатовао да је то најпоузданији индикатор да се агропривреди, осим вербалне официјелне политике и окрњене буџетске подршке, мало посвећује конкретна пањба, а још мање улаже у инвестиције.

Шаговновић је истакао да постоје велики потенцијали да Србија буде лидер у производњи хране у региону и тиме постигне потпуни економски суверенитет.

Да би се то и догодило, неопходно је да се створе услови за конкурентску способност српског аграра на веома захтевном европском тржишту хране. До сада смо акценат стављали на производњу и извоз основних сировина, а у будућности се треба фокусирати на област прерађивачке индустрије, да се коначно крене с производњом производа вишег степена додатне вредности, истакао је Шаговновић, напомињући да Србија већ низ година уназад јефтино извози пољопривредне, а увози веома скупе финалне (полу)производе и тиме практично сама себе доводи у подређен положај.

Да није лако бити конкурентан на глобалном тржишту хране, нарочито у земљама ЕУ

У последњих 10 година уложили смо више од 200 милиона евра у инвестиције. Само захваљујући најсавременијим машинама и технолошким иновацијама успевамо да одржимо квалитет и потребну конкурентност, рекао је Вујачић, наводећи да "Сојапротеин" годишње прерађује око 250.000 тона соје, а од тога више од 70 одсто чине производи додатне вредности који, осим на тржишту Европе, сада без проблема имају купце од Јужне Кореје до Чилеа.

Александар Богуновић, руководилац Одсека за рурални развој у Министарству пољопривреде и заштите животне средине нагласио је да усвојена стратегија пољопривреде 2014-2024, без обзира на све мањкавости, није сама себи циљ, већ конкретно средство за унапређење свеукупне пољопривредне производње и јачање евроинтеграција.

Стратегија је услађена са свим захтевима који су долазили из Европске уније и тесно кореспондира са Заједничком пољопривредном политиком ЕУ (ЦАП). Сада се налазимо у фази израде одговарајућих средорочних програма развоја како би Стратегија могла да се имплементира у пракси. Програми и планови, који произилазе из овог базичног документа за српски аграр, треба да омогуће раст пољопривредне производње и да допринесу већој конкурентности и унапређењу животне средине и квалитетнијем животу пољопривредника, истакао је Богуновић.

Др Ковиљко Ловре с Економског факултета у Суботици сматра да званично прокламована Стратегија пољопривреде 2014-2024. није валидна и да врши од нетачних података и бројних нелогичности.

Аутори Стратегије су пројектовали да ће удео пољопривреде у бруто националном производу у назначеном десетогодишњем периоду порастати 15 одсто. То практично значи да пољопривреда годишње треба да се развија до стопи од 6,1 одсто, а да непо-

љопривредни део привреде у истом периоду опада за 0,76 одсто на годишњем нивоу. Изведени подаци, нажалост, показују да ће се пољопривреда у Србији развијати у сасвим супротном смеру, рекао је Ловре, посебно наглашавајући да су уситњени поседи једна од највећих препрека за свеукупну реализацију Стратегије пољопривреде.

Европски претприступни фондови су велика шанса за развој српског аграра, тим пре што је ЕУ још лане одобрила IPARD програм у износу од 175 милиона евра бесповратних средстава. На панелу на коме се разговарало о финансирању аграра, председник Друштва аграрних економиста др Миладин Шеварлић изразио је бојазан да због низа пропуста надлежних државних органа тај новац неће моћи да се повуче, у најбољем случају, пре 2018. године.

Управа за аграрна плаћања, упркос најваљама, нажалост, још није комплетирана, јер није одобрено отварање 103 радна места, тако да не може да добије неопходну акредитацију. Самим тим нема још ни конкурса за пројекте, па ни очекиване расподеле средстава. Ако неопходна IPARD инфраструктура, како захтева Европска унија, у току наредне године ипак буде формирана и добије акредитацију, први конкурси, у сваком случају, не мо-

БЕЗ МИНИСТАРКЕ И ПОЉОПРИВРЕДНИКА

Форум "Храна за Европу" је у протеклих пет година стекао углед једног од најпрестижнијих у аналитичком приступу, размени ставова и мишљења о круцијалним темама из српског аграра. За разлику од претходно одржаних, овај форум по први пут није отворио ресорни министар пољопривреде. Министарка Снежана Богосављевић Бошковић није дошла на скуп иако је најављена, а изостало је такође и присуство министра трговине, туризма и телекомуникација Расима Љајића на панелу о експанзији иностраних трговинских ланаца у Србији на коме су покренута бројна питања и затражена одговори од надлежних државних органа.

Организатори форума уприличили су седам панела на којима се разговарало о различитим темама, од реализације Стратегије пољопривреде 2014-2024. године па све до осигурања пољопривредника. Уочио је да на свим овим расправама, изузев Мирослава Киша, председника Асоцијације пољопривредника, није било ниједног непосредног пољопривредног произвођача. Остала је дилема као и питање за организаторе да ли су уопште позвани или се, пак, нису одазвали.

гу бити пре краја 2016. године, рекао је Шеварлић наглашавајући да до сада Србија из европских фондова за пољопривреду и рурални развој није искористила ниједан цент.

На основу свега што је речено, поруке петог форума за будућност пољопривреде су недвосмислене: српском аграру је у текућим евроинтеграцијама неопходно јачања подршка надлежних државних органа него што је објективно има. То, наравно, захтева безрезервно већа инвестициона улагања и постављање јасних и дугорочних оквира за максимално коришћење природних и кадровских потенцијала које имамо. Стратегија пољопривреде, општа је оцена свих учесника форума, јесте усвојена али се у пракси не спроводи, нити се било ко позива на њу. То је, како је константовано, индикатор маћехинског односа надлежних према аграру и његовој будућности.

Коста Рајевић